

DATUM
2016-08-05DIARIENR
Dnr 2016/125-4ERT DATUM
2016-06-22ER BETECKNING
A2016/01333/IRegeringskansliet
Arbetsmarknadsdepartementet
103 33 Stockholm

Ändringar i fråga om sysselsättning för asylsökande och kommunplacering av ensamkommande barn (Ds 2016:21)

Sammanfattning av remissvaret

Statskontoret tillstyrker förslaget om att en kommun som har anvisats att ta emot ensamkommande barn endast får placera barnen i boende i en annan kommun om kommunerna ingått en särskild överenskommelse om placering, alternativt om placering sker med stöd av lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU), med stöd av socialtjänstlagen (SoL) i fråga om barn med motsvarande vårdbehov eller om det finns synnerliga skäl. Statskontoret instämmer i bedömningen att förslaget på sikt bör främja ett jämnare mottagande mellan landets kommuner. Statskontoret vill dock understryka risken för att det kan ta lång tid innan de kommuner som i dag anvisar vidare ensamkommande barn har byggt upp en god kapacitet på sitt mottagande. Det nya regelverket kan därför medföra negativa konsekvenser för mottagandet under en övergångsperiod.

Statskontoret tillstyrker även förslaget om att Migrationsverkets ansvar för att ge asylsökande sysselsättning enligt lagen om mottagande av asylsökande m.fl. upphör. Detta mot bakgrund av att det bör ge Migrationsverket bättre förutsättningar att fokusera på sitt kärnuppdrag och korta handläggningstiderna.

Förslag om att begränsa anvisningskommunens möjlighet att placera ensamkommande i en annan kommun

Förslaget stärker statens styrning av mottagandet och förbättrar kommunernas planeringsmöjligheter

Statskontoret bedömer att förslaget om att begränsa en anvisningskommuns möjlighet att placera ensamkommande barn i en annan kommun bör leda till att nuvarande regelverk liksom Migrationsverkets nya anvisningsmodell får bättre styrande effekt på kommunernas faktiska mottagande. Då ökar också kommunernas planeringsförutsättningar och möjligheter att planera sina resurser på ett effektivt sätt. Att anvisningskommunen har det samlade ansvaret för barnet gör också att den kan lägga mindre tid och resurser på samverkan med ankomstkommunen. Sammantaget bör förslaget leda till ett jämnare och mer effektivt mottagande mellan landets kommuner. Att ha beredskap för mottagande i hela landet skapar bättre förutsättningar för ett kvalitativt mottagande och förbättrar på sikt individernas chanser till etablering i arbets- och samhällslivet.

Förslaget har enligt promemorian inga konsekvenser för jämställdheten mellan kvinnor och män, eller mellan flickor och pojkar. Statskontoret anser dock, mot bakgrund av att en övervägande andel av de ensamkommande barnen är pojkar, att förslaget kan främja jämställdheten mellan flickor och pojkar, inte minst på skolområdet. Ett jämnare mottagande mellan kommunerna bör minska risken för att enskilda skolklasser domineras av ensamkommande pojkar.

Statskontoret tillstyrker mot denna bakgrund förslaget.

Orsakerna bakom dagens vidareplaceringar anges inte

Enligt promemorian ska förslaget stimulera kommunerna att förbättra sin beredskap och kapacitet för mottagandet av ensamkommande barn och således främja ett jämnare mottagande mellan landets kommuner. Huruvida förslaget faktiskt kommer att göra det är dock kopplat till de orsaker som i dag ligger till grund för vidare placering. Dessa orsaker är otydligt beskrivna i promemorian. Arbetsmarknadsdepartementet indikerar att det har att göra med anvisningskommunernas avsaknad av boenden som svarar mot barnens vårdbehov. Hur barnens faktiska vårdbehov ser ut framgår inte. Statskontoret menar att det kan finnas andra förklaringar som kan påverka kommunernas förutsättningar, vilja och möjligheter att förbättra sin beredskap och kapacitet för mottagandet av ensamkommande barn, som gör att förslaget inte får önskad effekt.

Resonemang om kommunernas hantering av potentiellt ökade kostnader saknas

Statskontoret instämmer i bedömningen att förslaget troligtvis medför kostnadsökningar för de kommuner som i dagsläget tar emot få ensamkommande barn och ungdomar. I promemorian görs dock ingen uppskattning av hur stora kostnadsökningar det kan röra sig om eller hur kommunernas ska hantera dem. Statskontoret ser mot denna bakgrund en risk för att det kan ta relativt lång tid innan de anvisningskommuner som i dag placerar ensamkommande i andra kommuner har byggt upp en god kapacitet på sitt mottagande. Förslaget riskerar i så fall att få negativa konsekvenser för mottagandet av ensamkommande under en lång övergångsperiod.

Förslag om att ändra Migrationsverkets ansvar för att ge asylsökande sysselsättning

Förslaget förbättrar Migrationsverkets möjligheter att fokusera på sitt kärnuppdrag

Statskontoret tillstyrker förslaget om att Migrationsverkets ansvar för att ge asylsökande sysselsättning upphör och att myndigheten i stället får uppdraget att ge asylsökande m.fl. informationsinsatser. Detta för att renodla Migrationsverkets uppdrag och förmåga att handlägga asylärenden snabbast möjligt. Det är viktigt inte minst mot bakgrund av de senaste årens kraftigt ökande antal asylsökande i Sverige. Statskontoret vill understryka betydelsen av att Migrationsverkets ansvar för att ge asylsökande sysselsättning upphör parallellt med att en ny aktör övertar ansvaret.

Viktigt att tydliggöra skillnader mellan olika insatser

Statskontoret vill understryka vikten av att regeringen i den fortsatta beredningen klargör skillnaden mellan de informationsinsatser som Migrationsverket enligt förslaget ska ge asylsökande och den samhällsorientering som kommunerna enligt nuvarande regelverk är skyldiga att tillhandahålla personer med uppehållstillstånd. Om så inte görs är risken att personerna genomgår i princip samma insats två gånger – en gång innan och en gång efter beviljat uppehållstillstånd.

Oklart om förslaget är kostnadsneutralt för staten

Enligt promemorian bör förslaget inte påverka statens kostnader. Man nämner både förväntade kostnadsökningar i och med eventuella startkostnader för länsstyrelsernas nya uppdrag, och kostnadsbesparingar i form av mer ändamålsenliga tidiga insatser och ökad effektivitet i Migrationsverkets kvarvarande uppdrag. Hur dessa poster ska ta ut varandra redogörs

dock inte för. Statskontoret kan därför inte ta ställning till om förslaget är kostnadsneutralt för staten eller inte.

Utredningschef Anna Pauloff har beslutat i detta ärende. Utredare Stina Petersson, föredragande, var närvarande vid den slutliga handläggningen.

Anna Pauloff

Stina Petersson